

har. Det i, at det har været et uforsigtigt Laan, der her er gjort; men naar man i en Tid som den omhandlede udlaaner til betrængte Landmænd i 33 Poster, vil jeg ikke sige, at det er saa overordentlig paafaldende, at det gaaer galt med et af Laanene, og at man faaer den behæftede Eiendom i Hænde. Jeg har ingen Mening om, hvad denne Eiendom er værd; men det er Noget, som passerede Mange, der gjorde Forretninger dengang, at de fik Eiendommene i Hænde. — Dernæst er der et Laan, hvorover det ærede Medlem (Tscherning) stærkt har klaget, og det er vist, at det er et idbellingende Naavn, disse Penge ere givne ud til; men jeg maa dog bede lagt Mærke til, at det ikke er directe paa dette Naavn, at Pengene ere udlaanede; men en anden Mand har gjort Laanet paa en Forskrivning, udstedt af den omhandlede Person. — Hvad Tabene i det Hele kunne blive, er jeg ikke i Besiddelse af Midler til at kunne skønne over, men 32,000 Rb. er det hele Beløb, hvorved der synes at kunne være Risiko. Men om man ogsaa vil antage, at det Meste deraf gaaer tabt, saa bør paa den anden Side fremhæves, at der er afgivet til Kongerigets Reservecfond en Masse Papirer, kjøbt billigt, og at der derpaa vil blive et Overskud, som billigtvis bør regnes fra det Tab, som kan opstaae paa de tvende Eiendomme. — Uden at jeg har villet tage i Forsvar de af det ærede Medlem (Tscherning) nævnte Laan, har jeg dog troet at burde gjøre opmærksom paa, at Bestyrelsen af Laanekassen i det Hele taget maa anses for at have været upaaflagelig.

Tscherning: Jeg troer ikke, at det ærede Medlem vilde selv være fornøiet, naar han havde affluttet sin Forretning efterhaanden med et Tab af 23,000 Rb. Han har mange Gange tabt mere, men at det i det Hele skulde være Resultatet af en god Forretningsførelse, troer jeg ikke han vil paastaae. Feilen ligger dert, at dette Institut har sat sin Rente for tidlig ned, saa at det ikke paa sin Rente har indvundet de Tab, som kunde komme af Sterling-Omsætningen. Det er det, som den Private vilde have søgt at naae, og det burde denne Kasse have gjort. Den burde ikke have sat

sin Rente ned, og var Renten saa høi, at de, der søgte Laan, kunde faae billigere Penge andelskeds, saa det i denne Kasses Natur, at saa skulde Ingen have fra den; den skulde netop holde Renten høi i Forhold til anden Rente, ellers risikerede den, at dens Penge flød ud paa andre Hænder, end Hensigten var, som laante dem ud mod en høi Rente. Institutet skulde have arbejdet hen til at afflutte sin Forretning saa tidlig som muligt og uden Tab, for at man en anden Gang under lignende Omstændigheder ikke skulde blive affrækket, men turde vove sig til at yde lignende Hjælp. Det er min Overthynding, at Forvaltningen af denne Kasse ikke har været helbig, og at de, af mig fremhævede tvende Forretninger, især den ene, aldrig burde være kommen indenfor en saadan Kasses Forretningskreds.

Indenrigsministeren: For mig staaer det Modsatte klart af hvad den ærede Rigsdagsmand har udtalt; Laanekassen var jo intet Institut, som Kongeriget havde indrettet for at tjene Penge, men for dermed at indvirke gunstigt under høist kritiske Omstændigheder. Naar der tages Hensyn til det billige Indkjøb af Effecter, hvorved Tabet i det Hele taget ikke lidet vil forringes, og at der paa den ene af de nævnte Eiendomme utvilsomt slet intet Tab vil blive, saa siger jeg, at det Tab, hvorom der kan være Tale er saa ringe og af den Bessaffenhed, at deri maa ligge en Opmuntring til, hvis lignende Omstændigheder igjen skulde indtræde, ikke at vægre sig ved at yde en lignende Hjælp. Naar man tænker tilbage paa Aaret 1857 og paa de Tab, som de, der da maatte bevæge sig i Forretningerne, lode, saa vil man see, at det ikke kunde være en særlig Opgave med Opretelsen af Laanekassen at tjene Penge, men kun at komme saa heeltindt fra det som muligt, og at understøtte paa bedste Maade. Der maa ved Bedømmelsen af en saadan Virksomhed navnlig tages Hensyn til, at man tidt ved at redde een Mand redder mange Andre, der staae i Forbindelse med ham, og hvorvidt derfor Bestyrelsen af et saadant Institut har været hensigtsmæssig eller ikke, er Noget, som man virkelig ikke kan overse, uden at man er nøie inde i den hele Forretning. Jeg siger: lad